

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

PIK LVIII Ч. 28. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СУБОТА, 4-го ЛЮТОГО 1950.

No. 28. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 4, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-8897 — 4-8897 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МИРОВА СВИТОВА ОФЕНЗИВА КОШТОМ 50 БІЛІОНІВ

Вашингтон, 2 лютого. — Сен. Брайен МакМагон, голова Спільної Конгресової Комісії Атомової Енергії, вийшов у сенат з пропозицією, щоб Злучені Держави призначили \$50,000,000,000 на „глобальний План Маршала" в заміну за умову для розробки. У промові, виголошеній в повній сенаті, МакМагон радить Америці дозволити Об'єднаним Державам керувати таким світовим Планом Маршала, на що Америка дала б річно \$10,000,000,000, значить дві третини з теперішніх видатків на оборону. Тому, що виконання такого плану мало б тривати п'ять років, Америка видасть разом 50 біліонів. Впродовж того часу треба б довести до загального плану контролю атомової енергії і до умови всіх країн, щоб вони призначили на цю працю дві третини своїх теперішніх видатків на озброєння. МакМагон, як знавець атомових справ, твердить, що така мирова офензива це найдешевше грошеве підприємство в історії. Нам удасться мабуть врятувати людство від знищення вогнем і промостити шлях новій добі невідомого достатку для цілого людства, опертого на конструктивним використанні атомової енергії.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ГОДИТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРІ З РОСІЄЮ.

Вашингтон. — Президент Труман наказав усім департаментам, які мають до діла з підготовкою водородної бомби, щоб вони позамикали свої скриньки і замкнули свої уста. Якщо хтось буде питати їх про нову бомбу, мають таких людей відослати до Вілого Дому за інформаціями. Це сказав президент підчас пресової конференції. Коли його запитали, чи він схильний ще раз звернутися до росіян з переговорів в справі контролю атомової сили, як це пропонують в конгресових колах, президент заявився проти такого плану. Він теж сказав, що не потрібно формально повідомляти Об'єднані Держави, що Америка стримає вироб атомової зброї, якщо вдасться зазастати світову контролю атомової енергії. Це була думка сен. Артура Г. Ванденберга. Президент сказав, що він стоїть на плані міжнародної контролю Барука, який уже передискутовано в О. Д., а який Росія відкинула.

НОВИЙ ВІНАХІД ДАС ЗБАГНУТИ ТАЙНИ АТОМУ.

Нью Йорк. — Водородне дзеркало, яке дає фізикознавцям спроможність оглянути зверха й унутрі ядро атому, було предметом оглядин на зібранні Американського Фізичного Товариства в університеті Колумбії. Донедавна винахід такого дзеркала був тільки мрією. При його допомозі можна буде збагнути велич сил всесвітньої.

ФОРД ПРАЦЮЄ ПОНАД ЧАС.

Дітройт. — Форд Мотор Компані покинув 15,000 робітників до праці на шість днів у тиждень. Вони zatrudнені в фабриці Ривер Руж, яка хоче збільшити продукцію на 30%. Посилена праця має тривати до місяця травня. Управління Форда заповіла, що в більшій частині верстатів у цілому краю буде йти праця в посилені темпи.

АМЕРИКА ГРОЗИТЬ ВІДНОВОЮ ПОВІТРЯНИХ ПІДВОД ДО БЕРЛІНА

Вашингтон, 2 лютого. — Речник департаменту стейту на пресовій конференції загрозив, що американський уряд не може сидіти безчинно й тільки придивлятися, як Росія ломить чотиридержавну умову, закриту 20 червня минулого року в Парижі для наладнання колового транспорту з Заходу до Берліну. Хоч нові повітряні підводи для розбиття блокади, яку почали Совети на ново, ще не потрібні, то Злучені Держави вже готові з таким планом, якщо тільки зайде необхідність.

Пресовий урядник департаменту, Майкел Дж. МекДермот, виявив, що департамент стейту є в безупинним зв'язку з американською владою в Берліні і пильно приглядається діянням Советського Союзу. „Ми завважали, що останніми часами наложено нові обмеження на транспорти, поставлені залізницями й вантажними автоматами й ми глибоко занепокоєні такою поведінкою, яка порушує умову, закриту в Парижі про транспорти між Берліном і Західною смугою" сказав МекДермот. Він одначе не виявив, яких заходів думає вжити Америка для дальшого втримання колового транспорту.

СЕНАТОРИ ЗА СТВОРЕННЯ ПОЛІЦІЇ ПРИ ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашингтон. — Сенатори Елберт Д. Тамес і Пол Г. Доглес поставили домагання в підкомісії для закордонних відносин, щоб знехувати можливе veto в Раді Безпеки Об'єднаних Держав і перевести ухвалу Асамблеї цієї організації, щоб покликатися до життя міжнародну поліцію при О.Д. Коли б сенат ухвалив відповідну резолюцію, тоді Америка взяла б провід у начеркненні відповідної умови на підставі параграфу 51 статуту О.Д. Там сказав, що поодинокі держави мають право заключити договір між собою для безпеки світового миру.

ХОЧЕ ПОСТАВИТИ ПІД СУД СТАЛІНА ЯК ВОЄННОГО ЗЛОЧИНЦЯ

Вашингтон. — Джозеф Б. Кінан, головний прокуратор Злучених Держав підчас суду над японськими воєнними злочинцями в 1946 р., пригадав, що цей суд виправдав японського цисаря Гірогіта і звільнив його від обвинувачень в воєнних злочинах. Зате, на думку Кінана, треба поставити під суд советського прем'єра Йосифа Сталіна. „Коли йдеться про двох з них, то є далеко більше підстав призначити до суду Сталіна ніж Гірогіта". Кінан згадав на докази, які предложено судові для звільнення цисаря від обвинувачень і виявив, що тоді теж вийшли на яв умови між Советами, Японією й Німеччиною для складання планів панування над світом на підставі засади „Діли й пануй".

ДЕНАЦІФІКАЦІЙНИ СКАНДАЛИ

Франкфурт, 3 лютого. — Американська влада буде змушена вмішуватися у денацифікаційні скандали, зв'язані з судовими дохідженнями в Штутгарті. Закидається хабар-

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ АТОМОВОГО РОЗ- ЗВРОЄННЯ

Лондон, 3 лютого. — Уся Бритійська преса того переконала, що водородна бомба спонукає вільний Захід і комуністичний Схід до нових переговорів в справі контролю атомової енергії. Лондонський „Таймс" домагає демократичним потугам пробувати щераз переговорювати в цій справі з Кремлем, бо тільки міжнародна контрола може забезпечити світ перед новою катастрофою. „Дейлі Миррор", пише, що хіба тепер уже добачують в Вашингтоні й Москві, до чого можуть довести переговори в зброєнні. Комуністичний „Дейлі Воркер" написав великими буквами, що атомова бомба мусить бути заборонена та що Захід повинен прийняти советську пропозицію в справі атомової контролю.

ПОВЕРХ \$2,000 НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ

Нью Йорк, 3 лютого. У зв'язку з проголошенням УККомітетом акції в справі Національного Фонду, Комітет Допомоги Українській Студентській Молоді в Європі закінчив свою окрему збірку акції, бо відповідної допомоги на ту ціль сподіється за загальною фонду. Комітет вводить якого є п-ні Стефанія Галич, д-р К. Кисілевський та проф. І. Недільський, при цій нагоді повідомляє, що за один місяць збіркової акції влинуло до Комітету поверх \$2,000 доларів, з чого \$1,500 вже вилано до розпорядження студентсько-допомогових інституцій в Європі. Проголошує закінчення окремої збіркової акції, Комітет рівночасно прохає всіх, тих, що ще досі не звернули збіркових лист, щоб вони зробили це по можливості якнайшвидше, пересилаючи листи і зібрані на них пожертви на адресу секретаря Комітету, проф. І. Недільського, 11 1st 7-ма Стріт, Нью Йорк Сіті.

КАНАДА ПРОГАНЯЄ ДВОХ УРЯДОВЦІВ З ЧЕШЬКОГО ПОСОЛЬСТВА

Оттава, Канада. — Канадський уряд видав доручення прогнати з краю двох урядовців чехословацького посольства в відплату за прогнання двох канадських повітряних аташе з посольства у Празі. Канадійці приїхали до Праги у вівторок, а чеські урядовці з департаменту закордонних справ почали над ними допити. Оба канадійці заперечили, наче б вони зробили щось таке, що могло б вказувати на їх вороже наставлення до пражського режиму. Чехи закинули їм організування шпигунства й надужиття гостинності. Після допитів чеський кабінет рішив прогнати канадців упродовж сьоми днів.

ВАТИКАН ПРО ВОДОРОДНУ БОМБУ

Ватикан Місто, 3 лютого. — „Осерваторе Романо", ватиканський офіційний орган, обговорюючи розпорядок президента Трумана в справі виготовлення водородної бомби, пише, що це означає, що „холодна війна" ступає по такому шляху, що веде непереможно до „збройної війни". Вирішальне, що през. Труман не віграв, щоб можна було дійти до згоди з Росією.

БІЛЯ 70 СОВЕТСЬКИХ СУБМА- РИН НА ПАЦИФІКУ

СОВЕТСЬКА ЗАГРОЗА ЗАСТАВЛЯЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ
СКРІПТИТИ ТИХО-ОКЕАНСЬКІ МОРСЬКІ СИЛИ.

Токіо, 3 лютого. — Адмірал Форест П. Шерман, головнокомандуючий американськими флотними операціями, заявив кореспондентам, що Росія має від 60 до 70 субмарин, які оперують на західній Пацифіку. Це є майже четвертина усіх субмарин, якими розпоряджає советська флота. Кількість советських субмарин на Пацифіку постійно збільшається, казав адм. Шерман. Мабуть з Росії надходять частини субмарин до Владивостоку і там їх складають. Історія двох останніх світових воєн переконала нас, казав Шерман, що субмарини є „справжньою загрозою". Цю „загрозу" обговорював ширше адм. Шерман на нарадах шефів об'єднаних штабів збройних сил, що були теж учасниками цієї пресової конференції. Крім адм. Шермана як шефа штабу флоти, були ще ген. Бредлі, предсидник об'єднаних штабів, ген. Дж. Лоттон Коллінс, шеф штабу армії та ген. Гойт С. Ванденберг, шеф штабу авіації. Всі вони давали кореспондентам висновок, чому і як треба збільшити морські збройні сили на Пацифіку. Вони теж заявили, що в штабі ген. МекАртура представлено їм в знаменитий спосіб американські перекладні мілітарні проблеми на Далекому Сході. Ген Бредлі висловив ще й справу Формозі, кажучи, що вона може мати для Злучених Держав „певне стратегічне значення", зокрема тоді, якби її опанувала сила, яка є ворожа Америці.

БОЛДВИН ПРО „БЕЗУМОВ- НУ ЗДАЧУ" ЯК „ГРУБУ ПОМИЛКУ"

Нью Йорк. — Гендерсон Болдвин, відомий знавець військових справ, пише в журналі „Атлантик Монті" (за січень) про міжнародну політику, при чому аналізує деякі воєнні рішення, тісно зв'язані з закордонною політикою президента Рузвельта, що мав рішальний голос між західними альянтами. Болдвин каже, що на цих рішеннях фатально мстилася сліпа віра Рузвельта в те, що він „очарує" Сталіна і такі наміри його до мирної співпраці. Однак найгіршим воєнним промахом Рузвельта вважає Болдвин його вимогу „безумовної здачі". Ця вимога була „грубою помилкою", пише Болдвин, виснажуючи це так: „Безумовна здача була політикою політичного банкрутства, яка проволікала здійснення нашого мілітарного завдання — перемоги — та ствердила брак розумної мирової програми з нашого боку... Ми забули, що всі війни мають свої цілі, а всі перемоги умови; ми забули, що виграти війну є цілковито так само важливим, як виграти мир..."

ФАРАНЦІЯ РАТИФІКУЄ РЕЖИМ БАО ДАІ

Париж, 3 лютого. — Президент Оріоль підписав документ, що ратифікує режим Бао Даї, голови в'єтнамського уряду в Індокитаю. Тим самим Франція дала спомогу визнати цей режим теж і Злученим Державам та Великій Британії, що цілком певно скоро наступить вже з тої причини, що Совети поспішили визнати п'ятирічний в'єтнамський режим Го Чі Мінга в Індокитаю.

МІНДСЕНТІ ДУЖЕ ХВОРИЙ

Відень, 3 лютого. — Священник, що прибув з Угорщини, каже, що кардинал Міндсенті знаходиться під Будапештом, а стан його здоров'я „дуже критичний".

АТАКУЄ ТРУМАНА І ЧОРЧИЛА

Берлін, 2 лютого. — „Насе Дайчланд", часопис, що виходить за дозволом советської влади, гостро напад на президента Трумана за його оповістку в справі водородної бомби. Часопис пише, що тепер стало кожному ясно, що „панове Труман і Чорчил завзялись вгубити людство". Проте часопис вважає їхні заміри „блофом", бо атомова бомба не є сьогодні ніякою таємницею. Часопис назвав ще през. Трумана „воєнним підпалачем ч. 1", додаючи, що його мрією, як і Чорчила, є тільки одно: якби то вигубити якнайбільше мільйонів людей на світі.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Число з понеділка (з англійською частинкою):	\$2.50	Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	\$2.50
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Індокитайський конфлікт

Дня 30-го січня советське агенство ТАСС повідомило, що советський уряд визнає офіційно "вет-намську демократичну республіку" Го Чі Мінга в Індокитаю. Чергового дня повідомлено про рішучий протест французького уряду проти цієї советської акції, з рівночасною остерогою, що вона може серйозно погіршити французько-советські стосунки та що справа готова опинитися в Організації Об'єднаних Націй. Ще один день пізніше советський амбасадор в Парижі, з контр-революційним прізвиськом Олександр Богомолів, відіслав французькому міністерству закордонних справ назад протестатійну ноту "з пошаною" та з дописом, що він "не вважає за можливе прийняти ноту того роду". До того долучається заява секретаря стейту Ачесона на пресовій конференції у Вашингтоні, який вважає визнання "Советами режиму Го Чі Мінга доказом його ворожості до Індокитайської незалежності, а французький уряд, коментуючи виступ Ачесона, висловив надію, що протягом найближчих днів Злучених Держави визнають підтримувану Францією та очолювану Бао Даї ветнамський уряд Ляоса і Камбоджі.

Це є факти останніх днів, які на тлі загального положення в Азії видивляють проблему Індокитаю на чолі міжнародних подій та роблять її одним з головних аргументів в теперішній холодній війні між тоталітарно-большевицьким Сходом і демократичним Заходом. Це тим більше, що, як це твердить Нью Йорк Таймс в редакційній статті з 1-го лютого, советське визнання Го Чі Мінга означає практично "зелене світло" — вільну дорогу для генерального наступу большевизму на цілу Азію.

Історичний розвиток останніх подій в Індокитаю, що призвів до теперішнього положення, видержаний в класично комуністичному стилі. Але насамперед коротко про сам Індокитай, як країну, відому теж під назвою французької Залюдної Індії.

Французький Індокитай лежить на сході Індокитайського півострову та відділений від Китаю Тонкінським заливом і Китайським морем на сході і південному сході, Сіамським заливом на заході і Бурмою на північному заході. Він займає 268,194 квадратних миль простору, охоплюючи Кохінхін, Камбоджу, Аннам, Ляос, Тонкін і Кванчован. Загальна кількість населення країни виносить 22,637,000, що його творять тубильці, головню ан-

тим визнанням, очікується теж конкретної американської допомоги. З другого боку, таку ж допомогу місцевим комуністам, в додатку до останнього дипломатичного визнання, дає Советський Союз і червоний Китай. Коротко, повторюється історія з Еспанії і Греції. Її вислід залежатиме в першій мірі від солідарного становища західних альянтів.

При цьому не бракує доказів, що гра йде не тільки за сам Індокитай, як і не про саму тільки Грецію йшлося в підтримуваній Комінформом "демократичній республіці" Маркоса. Що більше, советська акція з Індокитаєм не відноситься теж до самої лише Азії. В грі є ті самі цілі, що були в Китаю, в Берліні та на всіх інших перехрестях східно-західних суперечностей. Советське визнання вет-намської "демократичної республіки" має не тільки на меті проковтати ще один великий шматок Азії, але рівночасно теж послабити західний фронт в Європі. Авторитетний в цих справах орган Комінформу, пишучи нещодавно про намагання комуністичної п'ятої колонії саботувати висилку французької зброї до Вет Наму, коментував, що це зусилля "міжнародного пролетаріату", звернене проти "англо-американських імперіалістів". І тому теж в американських коментарях до цих подій стверджується, що події в Індокитаю могли теж бути одним з аргументів, що заставили президента Трумана дати свою апобату на продукцію водородної супер-бомби.

ПРО НАШІ НЕДОСТАЧІ

(Лист з Європи).

Перебуваючи на чужині, ми часто готові дивитися на свої справи крізь рожеві окуляри. Нам здається, що все у нас гаразд, що коли десь якась нагода патріотів ухвалити те або це, то вже інші патріоти можуть собі спокійно "спочивати на лаврах". Але при тім ми забуваємо, що в нашому національному житті доба декларацій, маніфестів, універсалів давно минула. Не самих сильних, гарячих і щирих почувань вимагала від нас сучасна ситуація, а упертої систематичної, умлої праці.

В першу чергу ця праця потрібна в ділянці інформації чужого світу про український рух. Коли порівняти, що робиться в цьому напрямі у нас, із тим, що зробили і роблять наші сусіди, то стає моторошно: ми фатально "пасемо задніх" на цьому відтинку. Причому, польські автори - політики, журналісти, учні видали вже десятки книжок в своїх справах різними мовами, особ-

ливо ж англійською. Польські журналісти видають такі солідні публікації як "East Europe" (тижневик у Лондоні), "Eastern Quarterly", друкують "Bulletin International" (Рим), публікують книжки в польській справі мовами французькою, єспанською і т. д.

Хоч у нас є Товариства журналістів, але вони діють більше на папері. Тому кому дбати про постачання українського матеріалу в чужі часописи. Нема в цій праці системи, плану, все діється з почину окремих осіб.

Не хочу винувати тут наших журналістів. Умови їх життя на еміграції склалися здебільше так, що вони частіше мають у руках кайло або лопату ніж перо. Але тут уже треба кликати на поміч наше громадянство і письменне і малограмотне, і навіть неписьменне. Треба пам'ятати, що добре вироблений журналіст може для нашого народу зробити неоцінну працю: він дає

СТРУНИ

Українська пісня одвіків була не змінним супутником визвольних змагань української нації. І якщо голос народу — голос Божий, то це в першій мірі відноситься саме до нашої незрівняної, найкращої в світі пісні.

Кобзарське мистецтво досягло свого кульмінаційного розвитку за часів повстання гутульної Козацької Держави. Коли треба було підіймати народ до загального зриву за свою незалежність і волю, великий гетьман, Богдан Хмельницький ужив найкращої зброї, якої ніхто не всіли побороти.

— Ідіть, сини мої, — говорив він січовим боянам, старі руки яких вже не могли тримати гартованих шабел, — зате — це досконало володіли дзвінками струнами! — Ідіть по всій Україні і кличте народ до боротьби. Перемога від Бога, але лицарство — наше. Будьте ж, будьте благословенні, сини мої.

І йшли вони чорними шляхами з мальованими кобзами, з багатострунними бандурами, старі, але молоді духом, сліпі, але всевидючі співці, несучи по всіх усядах заповітний наказ гетьмана Богдана Зіновія Хмельницького. На величезних майданах, на ярмарках і роздоріжжях, в кожному селі і місті брели чисті, кришталеві звуки бандури про плач невольників на каторзі, про геро-

їчні походи Запорозької Січі і месників України — Лободу, Наливайка та Острияню.

— Хто хоче за християнську віру на колу сидіти, хто за святий хрест рад, щоб його четвертовано, колесовано, хто готов прийняти всякі муки і не боїться смерті, то приставай у козацтво. Не треба смерті боїтися: від неї не втерещешся — так гукали вони до зворушеного натовпу, і на їхній поклик ставали тисячі...

Та недовго вітішався український народ своєю державністю. Після блискучих перемог під Жовтими Водами, Пилявцями і Зборовом знову настала вікова з малими просвітками ніч ганебної неволі. Вігальну пісню про "Червону калену" замінила сумовита "дума про смерть козака-бандуричника".

Ще більшої наруги зазнав український народ після революції 1917 року, відколи розхристані матроси кривими багнетами занесли на Україну московське "яблучко". Україна одразу ж перейшла до протинаступу на культурному фронті, що позначився нечуванним розквітом українського мистецтва. В цій боротьбі двох культур, за доби так званого українського ренесансу також повстала і славна капеля бандуристів ім. Т. Шевченка.

У протипагу гармошці з її сороміщкими частушками знову задунали немирущі козацькі пісні і степові думи українського народу.

Такого стану речей не могли стерпіти большевицькі диктатори. Вони проголосили найганебніший в історії людства погром на творців української культури. Найкращі письменники, артисти, мазарі й науковці безслідно зникають в Соловках, в Сибіру, в Колімі. Капелю ж бандуристів репресовано з України під виглядом довготривалого турне по далеких закутках Середньої Азії та інших міст Советського Союзу. І треба було мати великого чиста чи навіть чуда, що й за таких обставин капеля зберегла своє існування. Чи не тому, що можливо їй судилося сповнити найбільшу месіянську роль з усіх мистецьких організацій, які вже давно загинули? Здається, "само Провидіння керує її долею".

Триста років тому на наказ гетьмана Богдана Хмельницького з пісню про червону калену йшли січові співці муравськими, ромодянськими та полтавськими шляхами, а тепер несуть вони бандуру, що нагадує форму земної ліпівки — по всьому світу. З цього погляду прекрасна пісня про гетьмана Богдана Хмельницького та його славних подвижників Нечая, Богуна і Кривоноса, пісня, яку з усією силою своєї віртуозності і мистецького темпераменту виконує сам керівник капелі Григорій Китаєвий, може бути програмою для цього неповторного ансамблю.

Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка нерозривно зв'язана з минущиною нашого народу, вона є законним історичним носієм його історичних традицій та правдивим відлукотом нашої майбутності. Вона є найбільшим мистецьким здобутком, національним скарбом, загибав якого була б рівнозначною з програмою битвою.

Хай же, хай лунають чисті кришталеві звуки бандури на американському континенті. Щоб відлукотили люди української крові духову єдність, бо ніщо так не єднає нас, як пісня. Хай же, хай барвиста мелодія, стократ сильніша за легендарне ешай-зілля, нагадає їм, хто вони. Щоб відлукотили української крові своє історичне призначення.

Олександр Розмай.

Copyright by the Author.

10)

Всі слухали з найбільшою увагою, зачаровані новим відкриттям, так наче б прийшла якась богиня і відхилила їм завісу з однієї з таємниць природи. Рішучість і самовпевненість інженера всім незвичайно зацікавила, і ніхто з них не сумнівався, що інженер знайде розв'язку, бо ж мав у руках усі нитки і, найважливіше, сам винахід!

— Чи ви, дорогий інженере, — спитав Селецький не боїтеся, що хтось може вам ваш винахід викрасти? Він же представляє незвичайну цінність!

Він підійшов до дверей і випробував, чи вони міцно заборонені замками. Потім відчинив одне з вікон.

— Треба конче подбати за кращі, — сказав він, критично поглядаючи на віконні засувки і випробувавши, чи щільно замикаються.

— Як це брав на увагу, — відповів Жученко. Проте, винахід у такому виді, як він є, для чужого не являє ще ніякої цінності. Найвищу формулу, як я казав, маю для 18 відсоткової речовини, але всі записки щодо неї я добре зберігаю. А втім, нікого чужого до робітні не впускаю, самі свої, кому можна довіряти. Зрештою, завтра обведуть увесь город кільчастим дротом.

— Проте, як я чув, винахідом усі дуже цікавляться, — сказав Селецький, замика-

ючи вікно. — Як ви думаєте його використати?

— Доки не розв'яжу головних проблем, усі думки про дальше використання — для мене нерелевантні. Знаю, що вже тепер міг би я дістати мільйони, проте, в мене є й моральні передумови. Будь хто мого винаходу ніколи не дістане, — він увесь належить Україні.

— Патріот! — викрикнув трохи патетично Селецький, і весело покляпав Жученка по плечах. Він витягнув свою люльку і хотів її набити тютюном, але інженер перестеріг його, що в лабораторії курити небезпечно.

— Ну, то, голуб'ятка моє, я вже піду. Не хочу вам довше докучати. Вечорі сходимось п'ять minut до початку вистави перед театром!

— Всі розпиралася і розійшлися.

— Зімо обід сьогодні в ресторані, а потім ідемо в парк, — сказала Ганка.

— Або на футбольні змагання, це подорозі.

— Чудово! З обарінками з маком і лимонадою!

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА.

Драбина під вікном. — Левкова люлька. — Незнайомий перелазить через огорожу. — Влом. — Ограблений вломник. — Де дівся Левко? — Наречений Марти.

Інженер вертався з театру досить пізно. Ішов пішки, бо була гарна місячна ніч. На вулицях пригашено газомі ліхтарні, але було і без того добре видно в місячному сяйві. День пройшов інженерові гарно і він був задоволений. Був би ще з великою охотою побував трохи з Ганкою, але вона завтра мала в бюрі велику працю і мусіла рано вставати.

Інженер дійшов до свого будинку. Саме увійшов у тінь каштанів, коли неждано став, як уколаний. Ні, не було сумніву — хтось добувся до вікна його лабораторії!

Інженер не належав до боязливих. Кількома скоками був він коло хвіртки, крутнув ключем і, перебігши навіскі через квітники, став перед драбиною, приставленою до вікна. Вікно партеру було на високо-

му підмурованні, так, що досягти його можна було тільки з драбини.

Проте, нікого при драбині вже не застав. Швидко кроки за вулком дому насторожили його увагу, він посковив у тому напрямку, але темна тінь, що залягла той бік дому, не дала йому змоги там щось побачити. Інженер повернувся назад до драбини і став на мить безрадіний. Бігти навколо дому? Він завагався, — не тому, що напасник міг би в тіні легко боротися і його поранити, але інженера тривожило те, що саме встиг вломник зробити. Інженер підліз по драбині і штовхнув вікно: воно подавалося. — "Невже я забув його замкнути?" — подумав він. — "Ні, не може ж того бути!" І він пригадав собі, як оглядали з Селецьким і Левком вікно, як Левко накіпці ще раз перевіряв, чи замкнене.

Інженер зісковзів з драбини, відхилив її набік і хотів податися до входних дверей. Неждано погляд його впав на стежку, на місце, де стояла

драбина. Якийсь предмет лежав на жорсткій, видній виразі в місцячому сяйві. Інженер нахилився і підняв його. То була люлька. Левкова люлька! Ні, помилки не могло бути: таку саміську люльку мав Левко! Ще до того запах тютюну, того самого тютюну, що невідлучно йшов за Левком. Інженер став спантеличений. — "І хвіртка була замкнена — подумав він, — отже це хтось із домашніх. На, маєш тобі, — це того треба!" Страшене підозріння закралося йому в мову в душу.

Він схопився і побіг, щоб скоріше заглянути до лабораторії. Саме відмикав двері, коли вікно вгорі відчинилося і з нього виглянув Левко.

— А, то ти! — сказав Левко, позіхаючи. — Я почув чийсь кроки і виглянув...

— А ти ще не спав? — спитав підозріливо Жученко.

— Ні, чогось не хотілося. Зайди до мене, закуримо.

— Ні, пожди, до лабораторії стався влом. Чи ти не чув нічого?

(Дальше буде).

Іван Кедрин

НА ОВОЧЕВИХ ФАРМАХ

(Репортаж)

2. Куховарство, меноніти і клопінг з автами.

Кухня в готелі — це звичайно санктуаріум, куди не мають доступу несприятелі й неупривілені. Тому, коли аж чотири особи — д-р В. Галан, містер Дж. В. Бішоп, І. Шупаківський і я — увійшли до кухні в „Геттисбург-Готел“, то ми викликали таке враження, як кожна інвазія. Але кухонний „бос“ був дуже чемний і не перешкоджував нашій „інспекції“. З двох різних кінців кивнули нам розговори дві дівчини, яким на обличчях вималювана українська національність. А з-поза доведженого столу виступив і підійшов до нас гарний здоровий пареня, Михайло Кулик, коло 23-ох років, має повний харч, який лише заховає, і 75 дол. місячно. Його сестра теж там працює. Їх загалом 5 душ, мешкають разом у великому окремому домі в Арентвіл, звідки роз'їздяться до праці. Наш Михайло невдоволений найбільше тим, що має вільний день у четвер: „не можна піти ані до церкви, ані до кіна“ (Геттисбург ще не знає „нон-стап“ програм). Зідає, що від ранку до вечора мусить сидіти в кухні. Але признає, що відношення до нього дуже добре. Тільки не має зрозуміння, що таке практичний вишкіл у практичному фаху. Його „бос“ пояснює, що він уважає Кулика проворним і талановитим, тому не виключає, що він міг би колись стати і зверхником, „менеджером“. З жалем згадує про українців, який відійшов від них до Нью Йорку, хоч мав у них помешкання, повний харч і вже 125 дол. місячно.

— Чоловіче, — кажемо Михайлові, — ви не розумієте, що значить в Америці виказатися, як фахівець з американським „експіріенсом“. Сидіть на місці, видержіть, навчіться тут куховарити й вести готельну кухню, здобудете хліб на все життя, а може і підставу до великого маєтку. Маєте час переноситись кудиінде, маєте ще час навіть женитися.

Чи ми переконали есентуального майбутнього власника готелю чи ресторану в Америці — не знаємо, але на прохання Кулика настійливо просив І. Шупаківського поручити до кухні ще двоє українців, бо „багато роботи, місце повинно бути“. Я з жалем подумав, що не можу сам туди старатися, бо — „замолодий“.

Церква менонітів у не-то містечку не-то селі Фейрфілд, Па. Містер Бішоп здержує перед нею авто, а п. Шупаківський відважно йде до середини. Кризь вікно чути розмову. „Що це, питаю. — Лекція англійської мови?“ Ні, пояснюють мені, це менонітська проповідь у формі діалогів. Звідкіль ж там узятись наші люди? Ано, фермери-меноніти, не маючи куди (бо ніякий український священик ще в цій околиці не показався) — звозять в неділі своїх робітників

українців до своєї св'ятини. Ці навіть не перечаться, бо це єдина для них нагода — стрітись земляків-сусідів та — після менонітської відправи — поготорити під тією церквою так, як колись у рідному селі. Вони обступають Шупаківського: головною розмовою нині є справа членських згошень до УНСоюзу.

Між присутніми — дружина вчителя з Поділля, п-ні Ірина Т., якої врода суперничить з елеганцією.

— Пані (кажу), Ви вже геть заамериканізувались. Куди ж Ви їдете на покупки і як

Ялинка у домі пп. Аполлона й Ірини Т., тепер робітників на овочевій фермі містера Массельмана.

Ваш чоловік став мільйонером, що можете собі дозволити на такий виряд?

— Це мені приніс американський Дід-Мороз під ялинку.

— Що саме?

— Те, що бачите на мені й чого не бачите.

Виявляється, що господарі пп. Т., містер і місіс Массельман, великі багатирі, належать до еліти американських приятелів українців. На кутю до пп. Т. зійшлося 5 українських родин, а з доручення господарів Дід Мороз поклав під ялинку для цих коло 70 пакунків (між ними й елеганцію п-ні Ірини: червону оксамитну сукню, червоний зимовий плащ, капелюшок з зашпистим пером, чорні замшові черевички, „найлоні“, шкіряні рукавички, чудову торбинку і її двоє дітей таксамо „вишукані“). Дідом Морозом на останній гудзик. Чоловік п-ні Ірини, Аполлон Т., перестудився і сидить дома. Після світлин з українськими сумнівними кандидатами на менонітів — ідемо далі і вступаємо до п. Аполлона Т. Окремий дім в саду, помешкання дійсно репрезентативне, 3 кімнати вдоволі, 2 вгорі, з усіма шикарними американської цивілізації. Родина пп. Т. інтелігентська, що видно відразу на вступі до їх хати: на стінах оригінальні графіки Кассіяна, олійний портрет Михайла Коцюбинського, свояка господаря, який поповні книжок. Сам господар — стрункий, худощавий, страшенно зрадів нашим відвідинам й зажурилий, що

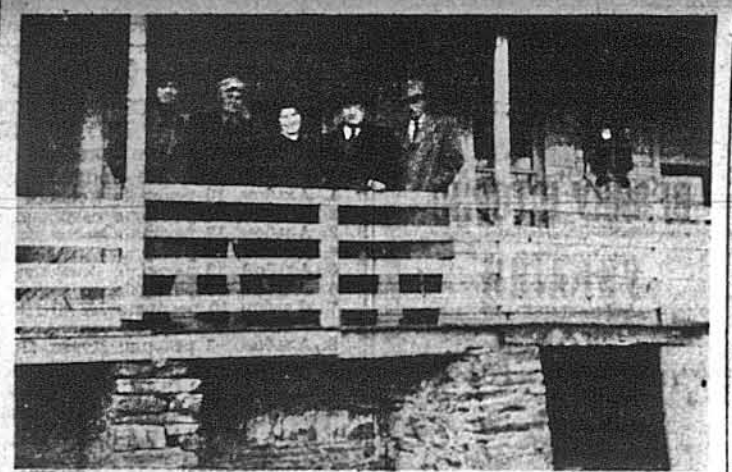
вони такі короткі. Оповідає про свою працю; важка, вимагає великої фізичної виносливості. Носити коші з овочами, різати дерева, сидіти годинами на дереві підчас вітру — це не жарти. Заробляє по 75 ц. на годину, дружина відробляє комірне домашню працю у господарів. Найбільший клопінг, коли довго падають дощі: тоді нема праці в садах і нема заробітку.

Але пп. Т. вдяковиті: вони свідомі того, що в місті було б багато гірше, бо через малі діти не могли б обіє працювати, праця не була б легша, а хати такої не мали б, ані такого сердечного відношення працевластів. П. Аполлон Т. вірить, що з часом, коли привикне до роботи, вона буде легша, й мускули сильніші. І ми йому цього щиро бажаємо.

— Тепер я Вам покажу диво: єдиного чоловіка, який є насправді влічливий Вашому Комітету, що його спровадив і дав суди, та який одверто говорить, що він вдяковитий, — каже містер Бішоп, ідучи так швидко крутою гірською дорогою, вгору й долину, що за починає нагадуватися „Дженерал-Ган“ на океані. — Бо Ваші люди (продовжує п. Бішоп) досить нераз кумедні: вони вважають, що „так має бути“ і що все „ім належить“. Той, що Вам його зараз покажу, є винятком.

Перед хату з довгим, наче українським рундуком, виходить до нас молодий, русий чоловік. Петро Керванч, 28 років, із Добромильщини, мав 19 років, як залишив рідне село, у таборі в Німеччині одружився із Матроною, в Америці є округло рік, а на овочевій фермі у містера Джана Піттерса 8 місяців. І він і його Матрона, що відразу замешувалися і хотіла вгощати обідом (ми погодилися на чу-

жину, яка хворіє і панічно боїться літньої спеки (а живуть серед чудових гір: що мають казати ньюйорці чи філадельфієцькі?) та двох синів. Із старшим працює на овочевій фермі, разом заробляють до 200 дол. місячно, живуть в окремому домику, де дуже гарні 4 кімнати. Хоч мама квеняє — батько вдоволенний: він здає собі справу, що з недоволю дружиною та дітьми йому таки найкраще на селі. Має теж тонке почуття громадського обов'язку (на столі лежить „Свобода“) і сам заявляє, що хоче скористати з нагоди та звернути свій догляд ЗУАДК-ві п'яток даток від себе. Власного авто не хоче мати, але тішиться, що сусіди мають, бо завдяки ним дістав зв'язок з своїми людьми і світом. І в один голос ці три ро-

На овочевій фермі м-ра Дж. Піттерса: І. Кедрин, Петро Керванч, його дружина Матрона, д-р В. Галан і м-р. В. Бішоп.

дів яблука, кожне, як голова малої дитини), вже непогано говорять по-англійськи. У серпні мин. року сплатили вже ЗУАДК-ві 25 дол. і кошти подорожі. На столі — „Свобода“. З гордістю показують на власне радіо і машину до праця. Але найбільша їх гордість і журба — авто: заплатив за нього 400 дол., але воно дихавичне, коли тимчасом тамошні дороги вимагають сильних легавів. Відколи має авто він і віддалений на 2 милі його сусід, з яким ще познайомимось, є їм веселіше, бо не тільки незалежні від господарів до дозід до далеко розкинутих садів, але й мають свободу рухів у вільних годинах. Матрона журиться, що половина заощаджених грошей пішла на розгойдану машину. Радимо їм — продати за половину і купити новіший річний, хай і обдраною карoserією, але сильним мотором. Петро показує в устипці здорові зуби: „Ще колись мушу мати нового „Бюіка“.

Про їх господарський зміст оповідає пивничі: довгі полиці, повні овочевих компотів і яричних консерв власної продукції. Господарі хотіли нас ними обдарувати, але ми заявили, що волеємо їх пробу-

вати на пірі, на котрий вони нас запросять з приводу найближчих — хрестин.

Перед д-м Миколою Михайлюком ми заїхали вже 2-ма автами, бо обіє Керванчів проводили нас і їхали поперед, показуючи короткий шлях. Цим разом ми побачили численну родину: батька, матір і двох синів, парубчаків, як дуби, старший 18 років, що вже годосився до війська, і молодший 17. Вони — буквинці, але признають, що за півроку перебування в Америці навчилися більше англійської мови, як за 20 років на Буковині мунської. Донька господарів вихала з Німеччини на роботу до Канади: тепер батьки заходяться стягнути її сюди. Батько й обидва сини працюють на овочевій фермі міссіс Е. Пейпс в Гарденс, заробляють по 45 цт. на годину. Батько раніше дуже нарікав, поки йому Шупаківський з олівцем в руці вирахував, що його родина заробляє місячно від 250-300 дол. маючи ще гарну хату, овочі, городовину. Проте Михайлюки і далі не дуже вдяковиті, бо кажуть, що „нічого не відложили“. Видко, що за „відложене“ вони не вважають ані власного гарного авто, ані свиней, що їх накупили й годують. Зрештою, їх нарікання на бідність пояснюємо собі більше присуєністю дир. Галана, що цікавиться станом їх заборження в ЗУАДК. Микола Михайлюк виправдується: спроваджує тепер дві скитальські родини, заплатив за них, а потім і за себе.

Бажаємо їм швидкого побачення доньки-сестри з Канади й ідемо — тепер уже трома автами, бо молоді Михайлюки ідуть теж — до найближчого суди, віддаленого „лише через гору“.

Нестор Шиманський із Бережанщини приїхав з рідного щойно у вересні 1949. Має

„ВЕСЕЛА ТРІЙКА“

перший виступ у Філадельфії.

„Це наша генеральна проба“ — сказав напередодні свого першого виступу „менеджер“ новозаснованого театру-реві „Весела Трійка“, доказуючи цим скромність ансамблю. Тому теж цей перший виступ не відбувся у ніякій „репрезентативній“ залі Філадельфії, а на „Савті“, в суботу 28 січня, а в залі при церкві св. Володимира у неділю 29 січня. І ця генеральна проба рішуче адалася. Вона виявила не тільки добру волю й енергію, але й такі справжні артистичні вартості всіх членів ансамблю, що мож- на ворожити цій новій спробі тривалий успіх. Назва вечора „Вечір співу й гумору“. Репрезентантами співу були п-ні В. Цегельська й п. А. Радванський. Обіє мають прегарні голоси й співочу культуру. Чистий, дзвінкий, кольоратурний сопран п-ні Цегельської дзвеніє однаково в українських народних піснях і піснях, як ариях із опери й оперет. Знову ж п. Радванський просто полонив і захопив слухачів. Він пісенькар високого типу, особли- во у піснях сентименталь- ного жанру. Його милый, мягкий баритон, яким він орудує дуже дискретно, просто іде- ально годиться до театру-ре- ві. Дует Караса й Одарки із „Запорожця за Дунаєм“ мусі- ли обіє артисти — на жадан-

ня залі — повторювати. Гумо- ром у конференсієрці та моно- логу й куплетах бавив публі- ку п. Шашарівський і публіка — сміялася та бавилася. Вели- ка частина заслуги в успіху того першого виступу — п-ні Зої Маркович, невтомної, на- правду вмілої акомпаніаторки, яка не тільки товаришить спі- вові, але й веде його.

Тепер кілька слів „претен- сія“. Театр не вдержиться, як- що його програма буде скла- датися механічно, з чергуван- ням виступів артистів. І п-ні Цегельська і п. Радванський не тільки співаки, але й актори. Казати їм лише співати — це значить марнотратити капітал театру. Публіка кожного теат- ру й кожного „Вечора“, навіть співу й гумору, хоче, щоб на- сцені щось діялось. Помил- кою було виступати без нія- ких діалогів, ніодного скечу. Цю помилку треба направити, тексти придбати (від знамени- тих авторів з нової імміграції аж кишить), знайти залу з авансценою, куди перенести конференсієрку, включити та- нок, подбати за різнобарвний рефлексор і — виступити вже у кращій залі. Коли це ста- неється, то після цієї першої успішної генеральної проби — наступний виступ матиме пов- ний успіх. (ір)

Про наші недостаті

(Додаток до стор. 2-гої).

Конференції видають правиль- но Український Бюлетен (ан- глійською мовою). Але чи він сам може задовольнити вели- чезну потребу інформації сві- ту про Україну, навіть і тоді, коли б долати і видаваний У. К. Комітетом „Український Квартальник“.

Які наслідки випливають із такої ситуації? І. Тому, що у- країнці не можуть подавати в світ інформації про свою справу постійно і планоно, ли- шається багато „порожнього місця“ в світовій пресі; 2. По- ки ми мовчимо, за нас, без нас і часто проти нас говорять в українській справі чужинці. Чи це можна назвати нормальним? Не можна без болю в серці дивитися на нашу пресу з емі- грації. За нечисленними виїм- ками, ця преса передовнена пар- тійним самохвальством і не- високого рівня політичною ди- скусією. Річ зрозуміла: на- писати полемічну статтю значно легше ніж поставити позитив- но якусь проблему. Культур- носторінка теж дуже „шуктиль- гає“. Коли б той папір і гроші, що витрачаються в різних кра- інах нашого розсіяння на сла- дини плачуть: чому до нас не навідується український свя- щеник?!

Округа Адамс Кавити з сво- їми овочевими фермами й а- мериканськими приятелями українців належить до найкращих умовинами праці, що їх мають українські робітники. У поворотній дорозі говори- мо, що треба буде обов'язко- во відвідати також ті „стейти“ місця праці, де нема ні Шупа- ківських ані Бішопів і де на- ші люди гірко борються з пер- шого долею на американській землі. Але не маємо жодного сумніву, що вона всім їй же всміхнеться. (Кінець).

РЕЛІГІЯ ЯК ЧИННИК В АМЕ- РИКАНСЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ

Вашингтон. — Прези- цент Труман наtrapляє на юважні перепони в признан- ні нових урядів збоку релігій- них організацій, як це вияви- лося останніми часами. На- дешному порядку стоїть признання комуністичного режиму в Китаю так, як це сталося з признанням такого режиму в То- льці, Чехословаччині чи Болгарії. Коли Мао-Це-тунг утвердить свою владу в Ки- таю, Америка мабуть піде нляхом, на який вступила Ве- ликобританія. Коли б це ста- лося, тоді треба передбачува- ги, що американські католики поведуть постійну опозицію проти уряду.

Цілком відмінне є питання з справі признання режиму ген. Франка в Іспанії. Війсь- кові американські кола обсто- ють за припинення признання Іспанії тому, що йдеться про американські бази в Іспанії на випадок війни. Вони вказу- ють, що Америка не зірвала дипломатичних взаємин з Іс- панією, тільки відтягнула сво- їх амбасадорів. У цій справі американські католики годять- ся на погляд військових кол.

узгіднення праці з політичною лінією УНРади, що дала кон- цепцію розв'язання проблеми Сходу Європи і, як довіде- мось, здобула цією концеп- цією прихильність політичних центрів інших поневолених Москвою народів.

Всі ці справи великої, рі- шальної ваги. Все наше патрі- отичне завзяття, наші жертви і пролита кров будуть дарем- ні, якщо не виконає наша по- літична еміграція головного свого завдання: зв'язати укра- їнські звільнові змагання з ру- хом поступового людства, що бореться і буде боротися про- ти російського комуністично- го імперіалізму. Т. Ю.

В оголошенню представлення „Вуйко з Америки“ зайшла помилка адміністрації в даті: Мас бути, що вистава відбудеться 12. лютого, а не 5-го.

УВАГА! — НЬО ЙОРК, Н. Й.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЧКИ УКРАЇНИ

власно виступають

веселу комедію в 2-ох діях

„ВУЙКО З АМЕРИКИ“

І ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 12. ЛЮТОГО 1950

В Церковній Салі св. Володимира 334 E. 14th St. NYC

Музика Семена і його оркестра.

Вступ 45 центів з податком.

Початок представлення 6. вечір. — Початок танців 8. вечір.

'ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ

В НЬО ЙОРКУ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5. ЛЮТОГО 1950, ПОПОД. В 2. ГОД.

на 50 Іст 7. вулиця, зала Укр. Прот. Церкви.

До участі запрошує всіх новоприбулих

Управа Відділу „Самопоміч“.

ІНВІТУАЦІЯ АКАДЕМІЧНИХ ВЕЧОРІВ

Н.Т.Ш.

В НЕДІЛЮ, 5. ЛЮТОГО 1950, о 4-й год. попол.

в домі Братства УСС, 101 Ave. A, I. поверх,

по відкритті Вечорів Головою НТШ проф. М. Чубатим

— відбудеться —

Виклад проф. ВОЛОД. СІЧИНСЬКОГО на тему:

НАЗВА УКРАЇНИ

Всіх українців запрошує до участі

НТШ.

УВАГА! — НЬОАРН І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

Під-містечким проводом В. БЛАВАЦЬКОГО

НЕДІЛЯ, 12. ЛЮТОГО 1950 Р.

САЛЯ. UKRAINIAN CENTER, 180 William St., NEWARK, N.J.

„МУЖЧИНА З МИНУЛИМ“

весела комедія на 3 дії Арнольда й Баха

Постава: В. Блавацький і Б. Паздрий.

В антрактах гратиме Оркестра Театру.

Початок у год. 7. вечір. — Дві години сміху і розваги.

Перепродаж квитків в домі „Самопоміч“ при Українській Централі, а в день вистави від год. 5. до 7. в кассі Театру.

ЗАБУДІШІ про свої журби і турботи, коли відвідати цю виставу!

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ І ОКОЛИЦЯ!

В НЕДІЛЮ, 5. ЛЮТОГО 1950

— відбудеться —
В САЛІ UKRAINIAN NATIONAL HOME,
214-16 Fulton Street, Elizabeth, N. J.

КОНЦЕРТ

КВІНТЕТУ

БАНДУРИСТІВ

під проводом С. ГАНУШЕВСЬКОГО.

В ПРОГРАМІ 20 пісень Української Повстанської Армії, історичних, народних і жартівливих.

Початок у годині 7. вечора.

Квитки вступу \$1.00 для дорослих і 50¢ для молоді.

УВАГА! — НЬО ЙОРК, Н. Й.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА“ В НЬО ЙОРКУ

— укладує —

12. ЛЮТНЯ Ц. Р. В САЛІ BEETHOVEN HALL

214 East 5th St., (між 2-3 Ave.)

КОНЦЕРТ-ПРОСФОРУ

В ПРОГРАМІ ВИСТУПИ ХОРУ СІЛЬНА ПРОСФОРА І ТАЇЦІ.

Запрошення можна набути в: Арт Моде, 181 — 2, Ave.; Суржа, 11 E. 7. вул.; Нахія, 76 E. 7. вул.; Наш Базар, 157 E. Ave. A.

Початок год. 5:30 пополудні. Вступ за запрошеннями.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ДО СТАТТІ: „ДЕ ВОНИ?“

Актуальний у зв'язку з поновним заведенням у СССР карі смерті причини п. Василя Мудрого до большевицького народобивства п. н. „Де вони“ в „Свободі“ з 19 січня ц. р. (ч. 14), доповнений заступником українським бібліографом, літературним критиком і публіцистом Вол. Дорошенком у „Свободі“ з 25 січня (ч. 19) спонукає й автора цих рядків подати деякі висношення. При цій нагоді спростую не точні дані п. Мудрого щодо імен і функцій деяких українських католицьких єпископів, вивезених большевиками; а саме перемиський єпископ був не Йосиф, тільки Йосифат Коциловський, його помічник о. Григорій Лакота. Перебуваючи від початку другої світової війни у Львові о. Чарнецький був єпископом для українців і білорусинів-католиків східного обряду в межах польської держави до 1939 р. поза Галичиною з резиденцією в Ковлі на Волині. Врешті ім'я апостольського візитатора для українців-питомців у Німеччині, відомого дослідника церковної історії, є о. д-р Петро Вергун, а не „Іван“. Коштами цього скромного в приватному житті єрарха по-являлися праці, присвячені місії української католицької церкви в об'єднанні церков. Його коштом була видана в останнє збірне праця східних і західних теологів про християнський схід на німецькій мові в Регенсбурзі 1939 р. з передмовою митр. Андрея Шептицького. О. Петро Вергун був у часі наших визвольних змагань старшиною Української Галицької Армії.

Очевидно, немає місця на сторінках часопису доповняти неточний реєстр п. Мудрого; згадати б хочби двох львівських членів НТШ, заліквідованих большевиками в часі їх першої окупації, історика д-ра Романа Зубика й економіста-кооператора д-ра Карла Коберського. До щастливців, які вийшли з совєтської тюрми перед німецько-совєтською війною, належав колишній старшина УГА і член УВО, син заслуженого галицького діяча Степана Федака, директора „Дністра“ одноіменний з своїм батьком, що в 1921 р. виконав невдалий атентат на Пилсудського у Львові.

Про це згадує принагідно, бо ціль моєї статті відтяжати реєстр п. Мудрого одною особою, тому що наші люди в часі другої світової війни гинули не тільки від большевицьких рук, але й від інших наших ворогів. У реєстрі вивезених у 1939 р. большевиками осіб подає п. Мудрий між іншими: „проф. Лешій (Львів)“. Мова тут про останнього директора академічної гімназії (перетвореної за большевиків у десятирічку, за німецької окупації в „першу українську гімназію“) у Львові Северина Лешія, кол. отамана УГА при окружній військовій команді в Золочеві 1919 р. і водночас учителя таємної державної української гімназії. Оженившись з полькою виховував свою дочку в українському дусі в гімназії СС Василянок у Львові. Але коли він, учитель академічної гімназії, став на прикінці 20-тих років візитатором при львівській шкільній кураторії,

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АКРОН, ОГАЙО.

Молодь і скитальці оживили громаду.

Вже від довшого часу не було чути про нашу місцевість з боку старшого покоління. Це тому, що молодь набагато збирає наші місця і веде народну роботу, так, що не можемо повстидатись нею.

Головним чинником є молодечий 180 відділ УНСоюзу, котрий дуже гарно розвивується

оженився вдруге з полькою, а його дочка, студентка медичного факультету львівського університету, стала полькою. Тимто визначений совєтською владою директором медичного інституту, на який був перетворений відділений від університету медичний факультет, східний українець Макаренко звільнив Лешіяну як негачку з посади асистента при одному з польським професорів цього інституту. Сам Лешій залишив посаду директора гімназії й щасливо подався на захід до корінної Польщі, звідки не повернув і в часі німецької окупації. В початках 1944 р. довідавшись його колишні товариші праці, що працювали в двох українських гімназіях і вчительській семінарії у Львові, що Лешій втретє оженився з полькою, але вслід за цією вісткою його дочка, що працювала лікаркою у Львові, повідомила дирекцію названих дирекцій, що Лешій згинув від кулі польської бойки.

Коли вже мова про вбивство українців польською бойкою, то слід згадати, що в самому Львові від початків осені 1943 р. польська бойка вбивала безкарно багато українських громадян. Одним з перших вивів нагромадний український вчений фізик д-р Андрій Ластовецький, професор і декан одного з факультетів львівського медичного інституту. Загрозу від польської бойки дістав теж професор цього інституту славновісний лікар д-р Маріян Паньчишин, що скривавшись від неї, протестував і помер. Була чука, що його таки вбила польська бойка, а тільки німецька окупаційна влада заборонила подавати це на клепсидрах, щоб не підбурювати українців проти поляків. Очевидно, німцям, що винищували поляків на корінних польських землях, було на руку, що польська бойка на західно-українських землях вбиває українців, а не німців.

Никон Немирон.

МАШИНКИ

Перероблені

до

ПИСАННЯ

англійські, ціна \$21.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прилади.

ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY,

119 W. 23rd St. (6-7 Ave.)

New York, N. Y.

Phone: CHelsea 3-8086

в членах і в своїй активності, а також Ліга Української Молоді, як брати під увагу Конгрес Української Молоді Північної Америки і Канади, окружні з'їзди, спорт і т. п. Тут хочу згадати ще й про їх жертвенність на народні і церковні цілі. Як прибули наші скитальці, то молодь дала \$350 місцевому допомогному комітетові, аби мав на конче потреби новоприбулих.

Акрон — не велика українська громада. В часі теперішньої еміграції прибуло до нашої місцевості зо скитальцями 18 родин. Більшість жонаті, але є й самітні. Всі гарної будови, учені і доброго характеру. Кожний має якусь працю, постійну або тимчасову. Не є вони ніяким тягаром для української спільноти, навпаки стають нам у всьому в добрій пригоді. На Святий Вечер, вийшовши до церковної сали, побачив їх усіх при одних столах як одну родину. Наперед висів великий напис „Христос Радається“ з Тризубом по середині. Всі вони зійшлися разом, щоб покласти до політичних своїх думками.

Поза своєю щоденною працею вони приходять на пробні співи і своїми голосами збільшили наш церковний хор. Теж зорганізували аматорський кружок і ходили з колядою, а всі радо їх витали, подивляючись їх гарні голоси. За так короткий час дали вже одну виставу під назвою „Чудо Вифлеємської ночі“, а що у нашій громаді не було вже довгий час аматорських вистав, так публіка прибула численна, а церковна саль була переповнена. Всі були надзвичайно задоволені.

При цій нагоді хочу поділитись ще й такою доброю вісткою, що всі вони зі своїми дітьми стають членами У. Н. Союзу.

Василь Пулк.

КЛІВЛЕНД, О.

Виступ Українського Оперного Ансамблю.

Українська громада в нашому місті мала нагоду слухати таких оперних співаків і такої доброї музичної програми, якої вона ще не чула. Салю Українського Народного Дому була заповнена вщерть, а публіка була одушевлена нашими співаками, не хотіла пустити їх зі сцени. Виступали відомі артисти: Лідія Колісниченко-Горн, Наталя Носенко, Михайло Мінський, Михайло Ольховий та Ігор Зайферт.

Тому, що це був 14 січня і це був український Новий Рік, артисти-співаки ще нам заглядали і защедрювали. А вже справдішная радість усім була з тих українських коломийок та чабарашок, які співаки відспівали з великим гумором.

В концертній програмі були включені теж тяжкі твори чужої опери, сольові арії і дуети а також незнаний нам дует з опери „Запорожець за Дунаєм“ в укладі Людкевича, який звучав гарно і стосувався дуже своїм текстом до теперішньої долі українського народу. Всім співакам акомпанював певний свого музичного знання Богдан Пюрко — керівник Оперного Ансамблю.

Громадянин.

МАЯМІ, ФЛА.

Свято Соборности.

22 січня 1950 відбулась у нашій громаді Святочна Академія, присвячена Соборности Українських Земель.

Академію влаштовано заходами Українського Клубу, який покликав до переведення свята Комітет з таких осіб: Біляк, Подубинська, Годівський. В програму свята входили промови на тему 22 січня, виступи хору, деклямація віршу Оленя: „Лебідь“, фортепіанний дует та інсценізація поезій

ЧОМУ

КОЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЧИТАЄ

ВЕЛИКУ ІСТОРІЮ

УКРАЇНИ

ВИДАННЯ ІВАНА ТИКТОРА

БО:

Вона є найбільша і найновіша Історія Українського Народу, обіймає події від найдавніших часів аж до 1948 року. Опрацювали її проф. д-р І. Крип'якевич, ред. М. Голубець, а доповнив до 1948 року проф. д-р Д. Дорошенко. Працісторію доповнив проф. д-р Я. Пастернак.

Величина її 10X7X2 1/2 цалів. Має 991 сторінок і 600 ілюстрацій. Оправлена в прекрасну, тверду полотняну обкладинку із золотодруком та мистецькою обгорткою.

ЦІНА \$12.00

До кожного примірника ВІУ додано 6 чеків по \$2.00 — разом на \$12, які можуть поперунити гроші, заплачені за Історію. Історію висиласмо за попереднім надісланням належності або через „COD“.

Адреса: IWAN TYKTOR, Publisher, P. O. BOX 3597, Station B, Winnipeg, Man., Canada.

Видавництво ІВАНА ТИКТОРА

Франка: „Каменярі“ і „Мойсей“. При кінці відспівано національний гимн.

Свято відбулось в урочистій, піднесеному настрої. Були присутні гості з різних міст Америки, які приїхали на відпочинок до соняшної Флориди. Зібрано добровільними датками \$59, які пересилаємо до УКСОмїтету, згідно з за-

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВЕЛІНГФОРД, КОНН. — Зборні відділи 54 відбулись 7. лютого, в години 7. вечір, в домі під ч. 16 Center St., Wallingford. На збори по-винні являтися члени, щоб вислухати звіту і вибрати делегата на конвенцію УНС. — За уряд: А. Гур, пр.; Б. Сабай, кас.; А. Маларчук, секр.

Brand New Book

of EXCELLENT ARTISTIC PATTERNS of OLD UKRAINIAN EMBROIDERIES

Sixteen pages in colorful designs for blouses, jackets, skirts, tablecloths, scarfs and purses.

Price \$2.25.

Order now from

SVOBODA BOOKSTORE

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ЙОГО

КУШНІРСЬКА РОБІТНЯ

є тепер під числом

434 East 6th St.

BETWEEN AVE. A & 1st.

NEW YORK CITY

Telephone: Spring 7-3566

Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІВКУ та дає 20% опусту на всі роботи, а також ДАРОМ сториж на літо. — Самий сториж на літо 2% від сотні.

Футра можна купити на сплату.

Робітня отворена від 9. рано до 9. вечір, кожного дн.

В неділю на заповнення.

РЕНОРДИ

ЯКІ ПРИНЕСУТЬ ВАМ ВТІХУ, РАДІСТЬ І ЗГАДКУ ПРО РІДНИЙ КРАЙ!

Придбайте Альбоми, — коштує дешевше!

На продаж маємо ось такі:

1. Альбом, 10 рекордів Кошиця	\$11.60
2. Альбом, 12 рекордів наспівани в Україні	9.00
3. Альбом, 12 рекордів весільних, Гумейнока	9.00
4. Альбом, 12 рекордів Сігура до танцю	9.00
5. Альбом, 12 рекордів Олексина до танцю	9.00
6. Альбом, 10 рекордів до танцю Араменка	8.00
7. Альбом, 10 рекордів ЛЕМКІВСЬКІ (Ой Верте, Горіла Со-
сна, Сама я руку садля) і інші	10.00
8. Альбом, 3 рекорди Дуети, Польняк і Шалдрівський	3.85
9. Альбом, 12 рекордів Комічних, Жуковського	9.00

Хто бере більше як один Альбом, дістає 10% опусту. Посилайте належні гроші з замовленням!

SURMA, 11 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

ПІСЛЯ ЦІЛОДЕННОЇ ВАЖКОЇ ПРАЦІ НАЛЕЖИТЬСЯ ВАМ ЗАСЛУЖЕНИЙ

ВІДПОЧИНОК

А щоб гідно відпочити, треба конче мати в хаті „КОМАРА“, що є одним українським двотижневником гумору й сатири в Канаді і ЗДА.

Цілорічна передплата виносить \$3.00, а піврічна \$1.75. Передплату можна висилати готівкою в листі, або при допомозі „моні-ордер-а“, який купується на пошті.

Адреса Видавництва:

„КОМАРА“ (I. TYKTOR, Publisher)

P. O. Box 3597, Sta. B, Winnipeg, Man., Canada

ПОШУКУВАННЯ

Пошуку Івана Папроцького і його двох синів Данила і Кузів з села Воскрисівці, пов. Рогатин. Мають перебувати в Іоністані Огайо, або на своїй фермі в тій околиці. Хто про них знає, або вони самі, голоситись до Peter Dron, 106 Barbary Fers, Rochester 3, N. Y.

PAUL ZIATKOWSKY

857 Forest Avenue
Bronx 56, N. Y.
U. S. A.

Пошукуємо тітки Агафії Климус, зам. Сенюк з села Плязів, пов. Любачів, Галичина, котра виїхала до З. Д. 1907 р. і перебувала в околиці Нью Йорку. Хто про неї знає або вона сама — голоситись до: STEFAN & OLENA (Beng) BUNKA, Route 1, Eden Prairie, Minn.

УВАГА, СТАРІ ІМІГРАНТИ! Хто знає: МАРТИНЕНКА ЛЕОНТІЯ, сина Мартиненка Сергія, який 1920 року прибув до У.С.А. Уроджений на Полтавщині, Кобилецького округу, село Мартинівка. Розшукує сина Демченка Федора, с. Хутора Демченки того самого округу. Хто знає про його перебування, або він сам, прошу відкликнутись на мою адресу: ANDREW DEMENKO, c/o E. Bollinger, Westminster, Md.

Р. D. 6, Tety КСЕНІЮ ГРИЦЮК, родом зі села Мелни, замешалої в Нью Йорку, пошукує АННА СТАСІНИН, дочка Ільки і Марії Кузичини зі села Висла, пов. Рогатин. Хто знає про неї, або вона сама, прошу писати: ANNA MUC, East Selkirk, Man., Canada.

акції і спровадження скитальців.

За Управу Карбу:
Р. Стек, предс.

РЕАЛЬНОСТІ

НА ПРОДАЖ ДІМ, 6 кімнат, два порчі, гараж, курник, досить оновлених меблів, більше як аker доброї землі, вода і електрика. Продаю з причини смерті мужа. Голоситись до ANDREW SAWRAN, Bockley Ave., Oxford, N. J.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)

N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7897.

Острів догочасні негуди чоловіків і жінок. Шкірні, X-Ray. Роздута жила лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісний години: Щодня від 10 рано до 7 вечір. В неділю від 11 рано до 1 пополудні.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІННІ ПРИСТУПНІ ДО ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАПРЯЩА

У випадку смутку в родині

кланте як в даш так і в нощі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

cor. Warren Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BEgan 4-5131

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує похоронами по \$150

ціні так низькій як —

ОБСЛУГА НАПРЯЩА.

Модерна Капелля БЕЗПЛАТНО

Клиште в день і в нощі:

WOODROW W. PARHUC

Funeral Director

Licensed New York & Connecticut

439 E. 5th St., New York City

Tel. ORegon 3-2057

EVergreen 3-4416-4450

Maple Coal & Coke Co

anthracite FUEL OIL

bituminous

OIL BURNERS